

ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА: ДОРОЖНЯ КАРТА ТРАНСФОРМАЦІЇ

Тюріна А. А., к.е.н., доцент, доцент кафедри адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності

Національного університету біоресурсів і природокористування України

Постановка проблеми. Цілі сталого розвитку, прийняті у вересні 2015 року, створили нову глобальну програму розвитку світової економіки. Основною рисою цього порядку денного є його трансформаційний характер і комплексний підхід, який поєднує соціальні, економічні та екологічні питання. Покращення добробуту населення і підвищення соціальної справедливості таким чином, щоб не завдати шкоди та зменшити ризики для навколишнього середовища. Традиційні економічні моделі потребують реформування для вирішення проблеми зміни клімату, втрати біорізноманіття, дефіциту води тощо, в той же час вирішуючи ключові соціальні та економічні виклики.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Термін «зелена економіка» вперше був введений у піонерській доповіді для уряду Сполученого Королівства 1989 року групою провідних економістів-екологів під назвою «Концепція зеленої економіки». ЮНЕП визначила «зелену» економіку як «таку, що призводить до покращення добробуту людей і соціальної справедливості, одночасно значно знижуючи екологічні ризики та екологічний дефіцит [1]. Комісія ООН трактує сталий розвиток як розвиток, який відповідає потребам сьогодення, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби [2]. Виходячи з цього зелену економіку можна розглядати як альтернативний шлях для зростання та розвитку, що може генерувати прогрес і покращення життя людей у спосіб, що відповідає сталому розвитку.

Метою дослідження є формування дорожньої карти поетапного переходу країни від традиційної до зеленої економіки з урахуванням міжнародного досвіду та рекомендацій глобальних організацій зі сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу. На відміну від традиційної економіки, яка зосереджується головним чином на нарощуванні виробництва, тобто валового

внутрішнього продукту або валового національного доходу, зелена економіка сприяє досягненню трьох результатів: підтримки та розвитку економіки, екологічного та соціального благополуччя. Стійка зелена економіка передбачає економічний розвиток, який відбувається в межах природи та забезпечує справедливий розподіл ресурсів між усіма країнами та соціальними групами.

Перехід до інклюзивної зеленої економіки вимагає сприяння та підтримки сталого способу життя, збільшення сталого споживання та виробництва та заохочення розвитку екологічних інновацій та ефективного використання ресурсів. Інклюзивна зелена економіка – це економіка з низьким вмістом вуглецю, ефективна та чиста у виробництві, але вона також охоплює споживання та результати, засновані на обміні, циклічності, співпраці, солідарності, стійкості, можливостях та взаємозалежності (IGE).

Інклюзивна «зелена» економіка не буде досягнута без процесу структурної трансформації, з поступовим втіленням принципів добробуту, справедливості, планетарних меж, належного управління, ефективності та достатності [3]. Трансформація економіки країни має відбуватися в кілька етапів – обґрунтування потреб і потенціалу зеленої економіки, прийняття трансформаційних рішень та впровадження інноваційних підходів, з впровадженням наступних дій:

1. Діагностика поточного стану, цінності та потенціалу активів зеленої економіки держави – природного, соціального, людського, фізичного та фінансового капіталу.
2. Створення інформаційного поля та підвищення обізнаності населення країни щодо можливостей сталого розвитку.
3. Стимулювання діалогу між зацікавленими сторонами для створення спільного бачення та ефективного партнерства.
4. Формування лідерів зеленої економіки, розвиток їх потенціалу та розширення можливостей трансформації.
5. Узгодження нової економічної політики, прийнятих показників ефективності та відображення нововведень у національних і галузевих планах.

6. Формування каталогу найкращих трансформаційних кейсів у сфері управління природними ресурсами, промислової політики, малих підприємств, засобів до існування тощо на всіх рівнях (бізнес, соціум, держава), щоб викликати інтерес та розширити їх.

7. Виявлення та узгодження із трансформаційними фінансовими потребами країни наявних інвестиційних можливостей та фінансових джерел, що відповідають принципам інклюзивної зеленої економіки.

8. Забезпечення соціального захисту та підтримки учасників трансформаційного процесу на рівні держави.

9. Впровадження трансформаційних реформ, які найкращим чином сприятимуть підвищенню громадської підтримки та формуванню нових економічних стимулів.

10. Бізнес-обґрунтування державних, приватних та громадських інвестицій у визначені на попередніх етапах пріоритети, зокрема, захист та відновлення природного капіталу, управління та стійку інфраструктуру.

Зазначені принципи можуть запропонувати послідовний підхід в трансформації економіки, а десять пріоритетних заходів формують дорожню карту змін на всіх рівнях, проте перехід не є передбачуваним і обов'язково буде процесом адаптації.

Висновки. Тож запропоновані дії щодо побудови зеленої економіки країни допоможуть зацікавленим сторонам досягти чіткості напряму, залучити та мобілізувати ключових учасників, визначити пріоритетні цілі та, таким чином, стати на шлях трансформації з більшою впевненістю та відданістю.

Список використаних джерел

1. United Nations Environment Programme. URL: <https://www.unep.org/>
2. United Nation Global Compact. URL: <https://www.unglobalcompact.org/>
3. Principles, priorities and pathways for inclusive green economies: Economic transformation to deliver the SDGs. Green economy coalitions. URL: <https://www.greeneconomycoalition.org/news-and-resources/the-5-principles-of-green-economy>